

Herøy Kommune

Et hav av muligheter

Plan for idrett og fysisk aktivitet

(Foto: Roald Køllersen, Helga Sigrun Gisladdottir, Mari Haave Dvergsdal)

Forord

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Herøy kommune skal være et verktøy for å styre utviklingen av anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelser.

Formålet er å bidra til å opprettholde og styrke befolkningens helhetlige helse og trivsel.

Dokumentet gir en oversikt over status, og det konkretiserer og utdyper kommunens målsetting og engasjement på dette området i kommende fireårsperiode. I tråd med FN's bærekraftsmål ønsker Herøy kommune å bygge et bærekraftig lokalsamfunn der alle innbyggere har likeverdige tilbud for å være i fysisk aktivitet og få muligheten til å oppleve den flotte naturen vi omgir oss med. Vi skal også forvalte naturen, på land og i vann, på en bærekraftig måte uten å forstyrre det naturlige økosystemet. For å nå disse målene er vi avhengig av samskaping, der et godt samarbeid mellom det offentlige og frivillige lag og foreninger står sentralt.

Mari Haave Dvergsdal

Fysioterapeut/frisklivskoordinator

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	4
Planprosessen.....	4
Sentrale begreper	5
Sammenheng med annet plan-/lovverk	6
UTVIKLINGSTREKK	6
Utviklingstrekk i Herøy kommune	6
Fysisk aktivitet nasjonalt	7
RESULTATVURDERING AV FORRIGE PLAN	8
Mål.....	8
Tidligere handlingsplan med oppnådd resultat.....	8
BESKRIVELSE AV NÅ-SITUASJONEN I HERØY KOMMUNE	9
Aktivitet	9
Skoler og barnehager:	9
Fra idrett til egenorganisert aktivitet	9
Eldre	10
Lag og foreninger.....	10
Utstyr for idrett og friluftsliv	10
Frisklivssentralen	10
Bo- og nærmiljø	10
Lekeplasser	10
Aktiv transport.....	10
Friluftsliv	11
Sti og løyper.....	11
Statlig sikrede områder	12
Idrett.....	12
Egenorganisert idrett og aktivitet.....	12
Eksisterende anlegg.....	13
Basseng.....	13
INNSPILL OG MEDVIRKNING	14
Medvirkningsprosess.....	14
Innspill	14

BEHOVSANALYSE	15
Ordinær anlegg.....	15
Aktivitetstilbud	15
Aktivitetsområder for lek og fysisk aktivitet.....	15
Friluftsområder.....	15
MÅL	16
Langsiktige mål	16
Resultatmål.....	16

INNLEDNING

Kulturdepartementet stiller krav om at områder og anlegg det søkes om spillemidler til, må inngå i en kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet. Bakgrunnen for dette planarbeidet er at anleggsutbygging skal bli gjenstand for klare behovsvurderinger i relasjon til samfunnsmessige og idrettslige mål. Det er et mål at planen for idrett fysisk aktivitet gjennom anleggsutbygging og samarbeid med frivillige lag og foreninger skal bidra til økt fysisk aktivitet, sosial utjevning og bedre folkehelse i Herøy. Ansvar for tilrettelegging for idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelse er et felles ansvar mellom det offentlige og det frivillige foreningslivet.

Herøy kommune har gjennomført en kartlegging og verdisetting av friluftsområdene i kommunen, men mangler en oversikt over definerte prosjekter og hvordan disse er prioritert. I dette planarbeidet ønsker Herøy kommune et helhetlig fokus på fysisk aktivitet for blant annet å sikre en jevnere fordeling av spillemidlene. Friluftsliv og egenorganisert aktivitet er derfor også en vesentlig del av denne planen.

Planen er utarbeidet etter Plan- og bygningsloven. Den følger også kulturdepartementets plankrav for å kunne søke spillemidler til idrett- og friluftsanlegg. Planen skal rulleres årlig, og revideres minst en gang hver valgperiode. Plan for idrett og fysisk aktivitet kan suppleres med temaplaner der det er nødvendig.

Planprosessen

Plan for idrett og fysisk aktivitet 2020-2024 er en videreføring av Herøy kommunes kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2014-2016. Arbeidet med en ny plan ble igangsatt april 2020, og planprogrammet ble sendt ut på høring med frist for innspill 13.07.20. Dette ble annonsert i Helgelands blad, i Herøyfjordingen og på kommunens nettsider.

Arbeidsgruppa har bestått av:

- Kjell Hedgard Hugaas (kommunalleder 3)
- Liv-Åse Lorentzen (kommunalleder 2)
- Mari Haave Dvergsdal (fysioterapeut/frisklivskoordinator)
- Karina Kilvær (helsesykepleier/folkehelsekoordinator)
- Morten Hanssen (politisk representant)
- Frode Nilssen (representant fra Herøy idrettslag)

Det er sikret lokal medvirkning i planarbeidet jf. Plan- og bygningsloven § 5-1. På grunn av den pågående globale pandemien av covid-19 foregikk medvirkning gjennom digitale løsninger. Les mer om dette under eget punkt.

Sentrale begreper

Folkehelse: Den helhetlige helsetilstanden i befolkningen. Folkehelse handler ikke utelukkende om fysisk og psykisk helse, men også om sosiale helseforskjeller, trivsel, og sosial ulikhet.

Idrett: Med idrett forstås aktivitet i form av trening, eller konkurranse i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet: Med fysisk aktivitet forstås egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.

Egenorganisert aktivitet: Fysisk aktivitet som ikke er den del av den organiserte idretten. Eksempler på dette er skating, e-sport, klatring osv. Egenorganisert aktivitet kan også foregå på den organiserte idrettens arena, men må da få tilgang og spillerom for dette.

Friluftsliv: Klima- og miljøverndepartementet definerer friluftsliv som opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser. Kulturdepartementet har valgt å la friluftsliv inngå i begrepet fysisk aktivitet.

Idrettsanlegg: I spillemiddelfordelingen opererer departementet med følgende klassifisering av idrettsanlegg:

- *Nærmiljøanlegg:* Med nærmiljøanlegg menes utendørs anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder.

- Ordinære anlegg: De ordinære tilskuddsberettigede anleggstypene er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten. De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.
- Nasjonalanlegg: Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser.

Friluftsområder og friområder: Begrepet "Friluftss- og friområder" blir ofte brukt som fellesbetegnelser på grønne områder som er tilgjengelige for allmennhetens frie ferdsel.

Statlig sikrede friluftsområder: Friluftsområder for allmenn bruk. De er sikret ved offentlig erverv, servitutt (bruksrett) eller langsiktig leieavtale.

Rehabilitering av anlegg: Rehabilitering av et idrettsanlegg er en istandsetting av anlegget som skal gi vesentlig funksjonell og bruksmessig standardheving i forhold til dagens situasjon. Rehabiliteringen vil som regel bety inngrep i anleggets struktur eller utforming for å tilpasse det til nye funksjoner og bruksområder. Omfattende rehabilitering kan ofte være like kostbart som nybygg og må sees i sammenheng med dette alternativet. Nybygg vil ofte kunne være mer fremtidsrettet og fleksibelt med hensyn til de aktiviteter som ønskes/kan foregå i anlegget. Det er viktig at slike rehabiliteringer blir sett i en planmessig sammenheng i kommunal plan som omfatter anlegg til idrett og fysisk aktivitet.

Universell utforming: Det er et krav at idrettsanlegg skal tilfredsstille kravene til universell utforming. Universell utforming betyr at anlegget er utformet på en slik måte at det kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning eller en spesiell utforming. For idrettsanlegg omfatter disse prinsippene alle som bruker anlegget, både idrettsutøvere, publikum, trenere, dommere og arrangementsteknisk personell.

Sammenheng med annet plan-/lovverk

Herøy kommunes overordnede styringsverktøy er Kommuneplan som består av kommuneplanens samfunnsdel med økonomiplan og arealdel. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet er en tematisk tverrsektoriell plan uten juridisk hjemmel for disponering av arealer. Foreslåtte arealdisponeringer må derfor knyttes opp mot kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan for å avklare juridisk hjemmel. Kommunens økonomiplan er styrende for bevilgninger til bygging og drift av anlegg.

For å oppnå hovedmålsettingen i denne planen må planen ses i sammenheng med andre lover og retningslinjer, blant annet:

- Plan- og bygningsloven
- Folkehelseloven
- Friluftsløven

UTVIKLINGSTREKK

Utviklingstrekk i Herøy kommune

Frem til 2018 hadde Herøy kommune en befolkningsøkning takket være innvandring og bosetting av flyktninger. Denne økningen har nå stagnert, og Herøy kommune har en stabil befolkning på 1777 innbyggere per 1. januar 2020. Fordelingen på de ulike aldersgruppene vil endre seg i tiden fremover, der vi vil se en økende andel eldre.

I følge folkehelseprofilen fra 2020 har Herøy kommune en høyere andel enn landsgjennomsnittet av lavinntektshusholdninger. Vi har også en høy andel unge uføre. 48 % av 17-åringene er overvektige på sesjon ved Forsvaret, landsgjennomsnittet ligger på 23 % (Kilde: FHI, folkehelseprofil 2020).

De viktigste årsakene til sykdom og redusert livskvalitet er muskel- og skjelettsykdommer, psykiske plager og lidelser, hjerte- og karsykdommer og kreft. Samtidig som levealderen øker blir det flere som lever lenge med en eller flere kroniske sykdommer. Kvinner og menn med lengst utdanning lever 5-6 år lengre og har bedre helse enn de som har kortest utdanning (Kilde: FHI, dødsårsaksregisteret).

Det er liten tvil om at Herøy kommune vil ha flere folkehelseutfordringer i årene som kommer, og at god planlegging og tilrettelegging for idrett og fysisk aktivitet for alle innbyggere blir en viktig del av arbeidet for å møte disse utfordringene.

Fysisk aktivitet nasjonalt

I løpet av perioden 1985-2015 har den voksne befolkningen i Norge økt sin fysiske aktivitet på fritiden. Allikevel er det fortsatt bare ca. 30 prosent av Norges voksne befolkning (over 15 år) som oppfyller Helsedirektoratets anbefalinger.

Helsedirektoratets anbefalinger for fysisk aktivitet hos voksne og unge over 15 år:

- Voksne og eldre bør være fysisk aktive i minst 150 minutter med moderat intensitet per uke eller minst 75 minutter med høy intensitet per uke. Anbefalingen kan også oppfylles med kombinasjon av moderat og høy intensitet. For eksempel 90 minutter med moderat intensitet og 30 minutter med høy intensitet. Aktiviteten kan deles opp i bolker på minst 10 minutters varighet.
- Det anbefales også å redusere stillesitting.

Det er flere i den yngste aldersgruppen, under 25 år, som tilfredsstiller helsekravet til fysisk aktivitet, mens det i de eldre aldersgruppene fra 25 år og oppover er små forskjeller. Mens færre kvinner tidligere tilfredsstilte helsekravet til fysisk aktivitet, er det nå nesten ikke forskjeller knyttet til kjønn. Videre er det klare forskjeller knyttet til sosial klasse. Både egen utdanning, foreldres utdanning, egen bruttoinntekt og husstandens samlede inntekt slår tydelig ut når det gjelder å tilfredsstille helsekravet til fysisk aktivitet. Den høyeste sosiale klasse har nesten dobbelt så stor andel som oppfyller anbefalinger om fysisk aktivitet sammenliknet med den laveste klassen.

Helsedirektoratets anbefalinger for fysisk aktivitet hos barn: Variert fysisk aktivitet er avgjørende for å utvikle motorikk, muskelstyrke og kondisjon (Meen, 2000) og har også positiv betydning for trivsel og sosial kontakt (Ommundsen, 2000).

- Helsedirektoratet anbefaler at barn og unge bør være i fysisk aktivitet med moderat eller høy intensitet i minimum 60 minutter daglig, og i fysisk aktivitet med høy intensitet minst tre ganger i uken
- I tillegg er det utarbeidet egne anbefalinger om å redusere stillesitting.

Barn og unge er mer aktive enn de voksne, men vi ser også her at aktiviteten avtar med økende alder. Om lag 90 prosent av alle 6-åringene, nesten 80 prosent av alle 9-åringene, og 50 prosent av alle 15-åringene oppfyller anbefalingene om 60 minutter moderat fysisk aktivitet daglig. 9- og 15-åringene i 2011 brukte mer tid på inaktivitet enn 9- og 15-åringene i 2005/06. I alle aldersgruppene er guttene mer fysisk aktive enn jentene.

For voksne er egenorganisert aktivitet den dominerende arenaen. De store aktivitetskategoriene er «fotturer i skog og mark», «skiturer i skog og fjell», «styrketrening», «sykling til jobb og på tur», «fotturer på fjell og vidde», «jogging i mosjonshensikt», «langrenn» og «sykling som trening». Disse representerer friluftslivsaktiviteter samt målrettet styrke- og utholdenhetstrening som i stor grad kan drives egenorganisert og med beskjeden tilrettelegging i form av anlegg.

For barn og unge er idretten en dominerende arena for å drive fysisk aktivitet. I Norge deltar 8 av 10 barn i alderen 6-12 år i en eller flere idrettsaktiviteter. Fra 12 – 13 års alder er det et jevnt fall i deltakelse i organisert idrett gjennom tenårene. Variert fysisk aktivitet er viktig for at barn skal kunne utvikle fin- og grovmotorikk, muskelstyrke og kondisjon. Fysisk aktivitet har også betydning for at barn skal kunne lære seg ulike ferdigheter som å stå på ski, sykle og drive ballspill, og for trivsel og sosial kontakt. Deltakelse i idrett som barn og ungdom har en viktig egenverdi i seg selv, men det danner også et viktig grunnlag for at barn og unge skal være fysisk aktive i voksen alder.

Anlegg aktiviserer ulikt

Et karakteristisk trekk i bruk av anlegg er at i perioden 1999–2015 øker bruken av anleggstyper som turstier, private treningssentre, lysløyper og vekt- og styrkerom. Dette er anleggstyper som er åpne og lett tilgjengelige for individuell bruk, og som tilrettelegger for aktivitet utenfor idrettslagene. I perioden 1999–2015 er det blitt en mindre andel av befolkningen som bruker tradisjonelle idrettsanlegg.

Når det gjelder sosial klasse, fremstår turstier, større utmarksarealer, parker og grøntområder som likeverdige arenaer for fysisk aktivitet. Forskjellen i bruk av andre anleggstyper avspeiler større klasseforskjeller. De største klasseforskjellene finner vi ved bruk av private treningssentre og lysløyper. Svømmebasseng og anlegg for skyting skiller seg ut ved at vi finner den største andelen brukere i den laveste klassen.

(Kilde: «Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet», Gunnar Breivik og Kolbjørn Rafoss, 2017)

RESULTATVURDERING AV FORRIGE PLAN

Mål

Målet med den forrige planen for fysisk aktivitet var:

Hovedmålet er å øke det fysiske aktivitetsnivået bland befolkningen i Herøy gjennom tilrettelegging av helsefremmende aktivitetstilbud for alle befolkningsgrupper.

Målet for bygging av anlegg var:

Alle grupper i befolkningen skal ha rike muligheter til å drive helsebringende idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i lokalmiljøet, sommer og vinter.

Tidligere handlingsplan med oppnådd resultat

Prioriterte prosjekter	Merknader	Oppnådd resultat
Ombygging og tilbygg av Herøyhallen for å forbedre adkomst/forbindelse til aula, nye toaletter, ny lasterampe for aula, nytt lager for utstyr samt transportrampe mellom lager for aula og nytt lager.		Ferdigstilt 2016
Ballbinge Sør-herøy		Ferdigstilt 2016
Forprosjekt svømmebasseng med mer		Fremdeles under utredning
Tursti Øksningen og rundt Storvatnet		Tursti i Øksningen er ikke påbegynt. Sti rundt Storvatnet lot seg ikke gjennomføre av hensyn til landbruket
Langsiktige prosjekter		
Tilrettelegging av hall og aula for arrangementer		Ferdigstilt
Rehabilitering av fotballøkke i Valsåsen		Ikke gjennomført
Videreutvikle nærmiljøanlegg i Åsen		Ikke gjennomført
«kyststi» - turløype i sentrum		Ikke gjennomført
Turløype i Langåsen		Ikke gjennomført
Parkering/adkomst til friluftsområdene Vikvatnet/"Solheimisen", Langåsen		Langåsen har parkering, de andre er ikke gjennomført
Tursti ved Jovatnet på Staulen		Ferdigstilt 2018

BESKRIVELSE AV NÅ-SITUASJONEN I HERØY KOMMUNE

Herøy kommune har en aktiv befolkning med mange muligheter for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Lag, foreninger og treningssenteret tilbyr et variert aktivitetstilbud til befolkningen i kommunen. Målet med denne planen er at enda flere skal få kunne ta del i aktivitet, og at kommunen får et løft.

Aktivitet

Skoler og barnehager:

Barn og unge tilbringer ca. 30 000 timer i almindannende institusjoner. Skoler og barnehager er derfor en viktig arena for å skape gode aktivitetsvaner og sikre daglig fysisk aktivitet. Ved å gi alle barn basiskompetanse på aktivitet og friluftsliv har man gitt dem et godt grunnlag for voksenlivet. Herøy kommune har jobbet for å få skoler og barnehager godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager og Nordland Fylkeskommunes kriteriesett for helsefremmende skoler og barnehager, og dette er nå på plass.

Fra idrett til egenorganisert aktivitet

For barn og mange ungdommer er den organiserte idretten en viktig arena for fysisk aktivitet. I løpet av ungdomsårene er det mange som forlater idrettslagene og går over til ulike former for egenorganisert aktivitet. Blant voksne er den egenorganiserte aktiviteten dominerende. Turgåing, langrenn, løping, sykling og styrketrening er eksempler på populære treningsformer for både ungdom, voksne og eldre. Treningen foregår hjemme, utendørs eller på treningsrom/-senter av ulike slag. Alene eller sammen med venner.

Eldre

Eldre har svært god nytte av å være fysisk aktivitet. Fysisk aktivitet og trening gir bedre helse og trivsel og kan forebygge fall. Mange eldre herøyfjerdinger er aktive turgåere, men her er det potensiale for å få flere i gang. Noen eldre blir inaktive og kanskje ensomme pga. helseplager og mangel på tilbud i nærområdet. Det har tidligere vært en godt etablert mandagstrim for eldre i kommunen, etter opplegg fra LHL. Dette tilbudet har vært nede i en periode på grunn av mangel på lokale og den pågående pandemien av covid-19, og det vil være viktig å jobbe for å få dette tilbake når tiden er inne for det.

Lag og foreninger

Herøy kommune er avhengig av at frivillige lag og foreninger bidrar i samfunnsutviklingen. Ildsjeler og aktive organisasjoner betyr svært mye for kommunen. Lag og foreninger er på sin side avhengig av at kommunen kan tilby praktisk og økonomisk støtte, veiledning og lokaler eller anlegg. For å få et best mulig samarbeid må det være god kommunikasjon mellom kommunen og frivilligheten.

Utstyr for idrett og friluftsliv

Foreningen Utstyrsbanken i Herøy har etablert en utstyrsbank som befinner seg i lokalene til ASVO. Her kan man låne det utstyret man trenger helt gratis. Det er et mangfoldig tilbud av utstyr som finnes, spesielt rettet mot barnefamilier og ungdom. Målet er at barn og unge skal kunne bli

introdusert for aktiviteter uavhengig av foreldres økonomi, prioriteringer og holdninger. Videre blir det viktig å opprettholde dette tilbudet, og se på muligheter for å videreutvikle utstyrsbanken med nytt utstyr og gjøre den enda mer attraktiv og tilgjengelig for befolkningen.

Frisklivssentralen

Frisklivssentralen ble etablert på Herøy i 2015, og drives av kommunal fysioterapeut.

Frisklivssentralen er et kompetansesenter som veileder i livsstilsendring, og organiserer aktivitet for ulike grupper både ute og inne. Dette er et tilbud til hele befolkningen uansett alder.

Frisklivssentralen veileder i kostholdsendring, fysisk aktivitet, tobakksavhengighet. Det er et godt brukt tilbud, med et gjennomsnitt på 100 henvisninger i året.

Bo- og nærmiljø

Lekeplasser

Flere av nabolagene i Herøy kommune har tilknytning til ulike lekeplasser. Noen av disse er godt vedlikeholdt, men en del av dem bærer preg av å være i dårlig forfatning. Herøy kommune trenger en oversikt over status på alle lekeplasser slik at befolkningen har tilgang på trygge og givende arenaer uavhengig av hvor i kommunen de er bosatt.

Aktiv transport

En utfordring i Herøy kommune har vært å tilrettelegge for aktiv skolevei. Mange barn må ta skolebuss på grunn av avstanden til skolen, eller blir kjørt av foreldrene sine på skolen av praktiske årsaker. Mange har heller ikke tilgang til en trygg og trafiksikker skolevei, og spesielt Herøysund bru er en utfordring for de minste barna. Helsedirektoratet understreker viktigheten av hverdagsaktivitet, og det blir viktig å jobbe videre for å finne trygge løsninger for aktiv skolevei. Her kan både «gå-buss» der man går sammen med en voksen, eller «hjertesoner» der barna slippes av et stykke unna skolen for så å gå det siste stykket i trygge omgivelser være mulige tiltak.

Friluftsliv

Sti og løyper

Herøy kommune har gjennomført kartlegging og verdisetting av friluftsområder, men mangler en fullstendig oversikt og prioritering for utvikling av disse. Helgeland friluftsråd har bidratt til å sette i gang en slik prosess, med temaplanen «plan for friluftslivets ferdselsårer». Dette blir en temaplan som hører til kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Her vil alle som vil kunne komme med innspill på hvordan man skal utvikle friluftslivet i Herøy kommune videre.

Herøy kommune er en kommune med store muligheter for å drive et aktivt friluftsliv både på land og til vanns. Det finnes mange etablerte turstier, og disse er aktivt brukt. Kommunen er tilknyttet TellTur som er friluftsrådenes turregistreringsverktøy, og bruker dette aktivt for å markedsføre mulighetene som finnes. Det er også gjennom TellTur man kan finne de beste turbeskrivelsene med kart og veibeskrivelse. Kommunen har et stort potensiale for å utvikle disse mulighetene videre, og tilrettelegge for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle kommunens innbyggere uansett utgangspunkt.

(Bilder fra Gårdsøytangen, Karifjellet og Staulen, foto: Mari Haave Dvergsdal)

Under kommer en oversikt over noen av kommunens viktigste naturområder:

Område	Beskrivelse
Valsåsen	Etablert kommunal sti med skilting og benker, ca 1km lang. Ble tidligere vedlikeholdt av speidergruppen
Langåsen	Etablert grusvei med mulighet for parkering. Hvilebenker på toppen, og et kjent turmål. Potensiale for å utvide turstien i området rundt. Tilrettelagt for lyssetting opp bakken, dette ivaretas av lokalt grendelag.
Øksningsfjellan	5 etablerte turstier med skilting og tilknyttet parkering. Mye brukt turområde, og er en del av en turkonkurranse som heter «5 på topp i Øksningen». Den ene turstien, Gårdsøytangen, er en kommunal sti.
Vennestien	Etablert kommunal sti i tilknytning til skolen, ca. 0,6km lang. Tilknyttet gapahuk og grillplass.
Staulen	Etablert kommunal sti med skilting på ca. 1km. Det er også satt ut benker, og tilrettelagt for parkering.
Rakelfjæra	Mye brukt som turmål og badestrand. Ikke tilrettelagt for parkering.
Kjærlighetsstien	Tursti/vei til Geithammarn fyr. Tilrettelagt med benk. Ikke etablert parkeringsplass.
Tursti i Brasøy	Etablert kommunal tursti som ivaretas av lokalt grendelag. Er ferdigstilt med skilting og spektakulær gapahuk
Tursti i Husvær	Etablert tursti som ivaretas av lokalt grendelag. Merket med skilt.

Statlig sikrede områder

For å sikre verdifulle friluftsområder kan kommunen ta i bruk statlig sikring som et virkemiddel. Helgeland friluftsråd har informert om dette i kommunestyret, og det er sett på som et godt verktøy for å utvikle mulighetene for friluftsliv og naturopplevelser. Per nå finnes ingen slike områder i kommunen, men det er flere steder som er aktuelle for statlig sikring. Helgeland friluftsråd kan også være forvaltningsmyndighet for slike områder.

Idrett

Herøy idrettslag er et aktivt idrettslag med 338 betalende medlemmer. Idrettslaget har tilbud om fotball, badminton, friidrett og barneidrett. Medlemstallet har vært stabilt det siste året. Idrettslaget har ambisjoner om å øke sitt medlemstall i årene fremover. Det har vært utfordringer med å stille store nok lag, og å involvere frivillige trenere. Dette er idrettslaget opptatt av, og de jobber med rekruttering.

I tillegg til Herøy idrettslag eksisterer det flere grupper som tilbyr idrett for voksne, blant annet bedriftslag innen fotball, innebandy og volleyball. For disse har det vært en utfordring å få tilgang til treningslokaler.

Herøy kommune har ikke lyktes i å få på plass et idrettsråd. Idrettsrådet skal arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen. Idrettsrådet skal være en arena for samarbeid mellom lagene, idrettskretsen og de kommunale myndigheter.

Egenorganisert idrett og aktivitet

Det kommunale treningssenteret Sprut er en populær arena for egenorganisert aktivitet. Før det ble stengt våren 2020 på grunn av den pågående pandemien hadde treningssenteret 230 betalende medlemmer. I tillegg brukes det av kommunens fysioterapeuter med driftsavtale, og Frisklivssentralen har ukentlige gruppetreninger. Treningssenteret har investert i utstyr for 350 000kr de siste fire årene, og er et godt utstyrt senter med mange muligheter for trening og aktivitet. Ungdomsskoleelevene har hatt tilbud om en time gratis trening i uka, og dette har vært populært.

Herøy kommune har stort potensiale for å utvikle områder der barn, ungdom og voksne kan bedrive egenorganisert idrett og aktivitet, spesielt utendørs. I dag finnes det flere ballbinger i kommunen, og steder som egner seg for å sette opp volleyballnett, men disse stedene bærer preg av lite vedlikehold. Egenorganiserte aktiviteter tar i stor grad over for organisert idrett når ungdom når en viss alder, og gjennom tilrettelegging for dette vil flere holde seg i aktivitet senere i livet.

Eksisterende anlegg

Herøy kommune har investert i flere prosjekter opp gjennom årene:

Herøyhallen: En stor flerbrukshall med mulighet for avdeling og tilrettelegging for mange aktiviteter samtidig. Med utbygging av inngangsparti, kantine og kjøkken er hallen også et naturlig samlingspunkt for kommunens innbyggere i flere sammenhenger.

Herøy stadion: en gressbane med løpebane rundt og tribune. Her har det vært godt tilrettelagt for fotball og friidrett. Banen er kjent for å ha vært et av de beste anleggene i sin klasse i regionen.

(Tribunen på Herøy Stadion, foto: Svein Lundestad)

Kunstgressbane: En etablert kunstgressbane på skolens område. Brukes både i skoletiden og på ettermiddagen.

Nærmiljøanlegg: I Øksningen er Drømmeplassen et populært sted, med ballbinge, badeplass og grillhytte. På Seløy er det en velforening som jobber med å utvikle Bukkholmen, hvor det er satt ut benker og foreligger planer om badeplass, grillhytte, og egnet sted for å sette ut kajakk. I Åsen har en velforening tidligere opparbeidet et nærmiljøanlegg, som nå har behov for oppgradering.

Salto motosportbane: Det eksisterer en treningsbane for motosport, men dette anlegget har vært ute av drift i flere år og har behov for renovering og oppgradering.

Basseng

Kommunen har et stort behov for et oppgradert basseng. Barn og unge har rett til svømmeopplæring, og løsningen med å frakte elever til en annen kommune for å gjennomføre dette ses på som midlertidig. Det er også et ønske fra den øvrige befolkningen om et svømmetilbud på ettermiddagen og i helger. Et basseng kan også brukes som behandlingstilbud for flere pasientgrupper, og som aktivitetsarena for hele befolkningen.

Forprosjektet til basseng var et tema i den forrige planen for idrett og fysisk aktivitet, og tas med videre i denne planen. Kommunestyret har vedtatt at det skal jobbes mot et ferdig forprosjekt og bygging av basseng i nær fremtid.

INNSPILL OG MEDVIRKNING

Medvirkningsprosess

Det har gjennom arbeidet med planen vært essensielt å sikre god medvirkning fra kommunens innbyggere. Den pågående pandemien har gjort dette til en utfordring, da tradisjonelle verktøy i denne sammenhengen ikke har vært gjennomførbare på grunn av smittefare. Arbeidsgruppa var tidlig ute med å identifisere aktuelle høringsinstanser som fikk en egen henvendelse på e-post med redegjørelse for arbeidet og ønske om innspill til planarbeidet. Disse ble spesielt invitert til å bidra:

- Idrettslaget
- Aktuelle frivillige lag og foreninger
- Skole
- Barnehage
- Voksenopplæring
- Sykehjemmet
- Rådet for eldre og funksjonshemmede
- Ungdomsrådet
- Valsåsen bofelleskap

Melding om oppstart av arbeidet og ønske om innspill ble annonsert på kommunens hjemmeside og i Herøyfjordingen. Her ble alle kommunens innbyggere invitert til å komme med innspill på e-post.

Innspill

Det kom inn 16 innspill fra kommunens innbyggere og interessenter. Disse ble kategorisert inn i fire kategorier:

- Nye anlegg
- Renovering og vedlikehold
- Friluftsliv
- Organisatoriske tiltak

Med tanke på planens mandat, innhold og direkte tilknytning til plan- og bygningsloven er ikke de organisatoriske tiltakene tatt med. Dette er fordi de hører hjemme i annet planverk og ikke er relevante i denne sammenhengen. Forslagene som kom inn under denne kategorien var videreføring av uteskole, familie-abonnement på Sprut, båttur for eldre og funksjonshemmede og ønske om en samlet oversikt over anlegg og naturområder.

BEHOVSANALYSE

Ordinær anlegg

Det er et stort behov for basseng i kommunen, da dette tilbudet ikke eksisterer per nå. Alle innbyggere i Herøy kommune vil kunne nyte godt av et basseng som aktivitetstilbud, og skoleelevene får et ordentlig tilbud for svømmeopplæring.

Videre er det et behov for renovering og vedlikehold av Herøy Stadion og kunstgressbanen. Herøy Stadion har potensiale for å være klasseledende i regionen, og med tilstrekkelig renovering og vedlikehold vil kommunen ha et varig anlegg for fremtiden. Kunstgressbanen har også behov for regelmessig vedlikehold for å beholde en god standard og kunne tåle langvarig bruk. Det er viktig å ta vare på eksisterende anlegg og tilrettelagte områder for å opprettholde god bruksmessig kvalitet, sikkerhet og levetid på anlegget. Forebyggende og verdibevarende drift og vedlikehold er en god investering i fremtiden.

Det er også kommet innspill om behov for anlegg der det kan drives lavterskelaktivitet som squash eller tennis.

Aktivitetstilbud

Det er et tydelig signal fra ungdom at kommunen har potensiale for å tilrettelegge for flere aktivitetstilbud, da spesielt tilbud for egenorganisert aktivitet. Motosportbane, utendørs treningspark, og pump track/sykelbane er alle gode innspill som møter dette behovet.

Aktivitetsområder for lek og fysisk aktivitet

Det er et stort behov for oppgradering og vedlikehold av lekeplasser og andre aktivitetsområder som parker, grøntområder og uteområder ved skoler og barnehager i hele kommunen. Slike områder vil også være viktige sosiale møteplasser for befolkningen. Barn og unge trenger gode oppvekstsvilkår og de har behov for trygge møtested i nærmiljøet hvor de kan få leke og utvikle seg i egenorganisert aktivitet. Grunnlaget for vaner knyttet til fysisk aktivitet legges tidlig i livet, og utviklingen av overvekt og fedme kan bremses ved å rette tiltak mot barn og deres fysiske og sosiale miljø.

Friluftsområder

Det er behov for videreutvikling av friluftsanleggene, herunder oppgradering av sti, lyssetting, skilting og merking av stier, opparbeiding av fine rasteplasser med aktiviteter, stier med universell utforming, etablering av anlegg for enkelt kystfriluftsliv og statlig sikring av arealer til friluftsliv for å sikre tilgjengeligheten. Det er også behov for å få et bedre utviklet tilbud når det gjelder gang- og sykkelstier flere steder i kommunen.

Det å kunne drive med friluftsliv er en viktig helsefremmende faktor. Frilftsaktiviteter er en aktivitetsform som ikke er knyttet til sosial klasse. Tilrettelegging for friluftslivsaktivitet vil derfor kunne redusere sosiale helseforskjeller. Et allsidig og tilrettelagt friluftsliv er videre positivt for bosetning, rekruttering og næringslivet. For å få flest mulig oftest mulig ut på tur er det viktig å prioritere det bostedsnære friluftslivet. De som ønsker å bestige de høye tinder og bratte stup finner som oftest veien selv.

MÅL

Herøy kommune – et hav av muligheter. Kommunens visjon tilsier at vi ønsker å ha mange muligheter for våre innbyggere. Dette vil også innbefatte muligheter for å drive med idrett og fysisk aktivitet, både på et høyere nivå og som lavterskeltilbud. Plan for idrett og fysisk aktivitet er primært et verktøy for å styre utbygging av større og mindre anlegg for idrett og fysisk aktivitet, dette gjelder også fysisk tilrettelegging for friluftsliv. Brukere av planen er i tillegg til politikere, ansatte i administrasjonen, idrettsorganisasjoner og engasjerte innbyggere.

Langsiktige mål

- Bidra til å skape gode rammebetingelser for den organiserte idretten slik at den er i stand til å opprettholde og videreutvikle sine primæraktiviteter.
- Legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Målrettet satsing for å nå inaktive innbyggere.
- Bidra til et godt aktivitetstilbud for grupper med behov for særlig tilrettelegging.
- Bidra til å opprettholde og utvikle idretten som en viktig arena for inkludering.
- Bidra til at barn og ungdom får oppleve mestring, glede og samhold gjennom ulike former for fysisk aktivitet og naturopplevelser.

Resultatmål

Alle innspill er tatt med som resultatmål. Tiltakene presenteres her i prioritert rekkefølge innenfor hver kategori.

Nye anlegg	kommentarer
Basseng	Planen om å bygge basseng videreføres fra den forrige planen.
Utendørs treningspark	Dette innspillet kom fra flere hold, og går på ønsket om muligheter for å trene utendørs hele året.
Sykelbane/pump track	
Lekeplass	Forslag om å bygge en ny lekeplass i tilknytning til sentrum
Opplegg for skøytebane	Dette ble foreslått i tilknytning til skolen
Lokaler tilrettelagt for e-sport	
Squash-/tennisbane	
Forprosjekt for tak/hall over kunstgressbanen	

Renovering og vedlikehold	kommentarer
Renovering av Herøy Stadion	Stadion har behov for vedlikehold av løpebane, lengdegrop, kulegrop, og mangler utstyr.
Motosportbane	Renovering av motosportbanen på Salto
Vedlikehold av kunstgressbanen	Opprettholde den gode standarden på banen
Utvikling av uteområdet på skolen, tilrettelegge for basket	Innspillet gjaldt spesielt med tanke på området rundt ungdomsskolen.
Renovering og vedlikehold av eksisterende lekeplasser nærmiljøanlegg	Her ble det også nevnt universell utforming slik at alle har tilgang uansett funksjonsnedsettelse
Bukholmen	Utvikling av et nærmiljøanlegg på Seløy

Friluftsliv	kommentarer
Opplyst turløype	Her ble det foreslått en forlengelse av Vennestien som eksempel.
Langåsen	Utvikling av Langåsen som turområde og turmål. Lyssetting av veien opp. Oppgradering av turstier i området. Installasjon på toppen, med for eksempel lys, for å gjøre dette til et mer attraktivt utsiktspunkt og turmål. Det kom også et innspill på å tilrettelegge for turorientering i dette området.
Fiskeplass som er tilrettelagt for rullestol	En lett tilgjengelig fiskeplass, gjerne sentralt beliggende, som er universelt utformet.
Universelt utformet turløype	En løype som muliggjør naturopplevelser for alle. Må også inkludere en universelt utformet rasteplass.
Hundepark	Et inngjerdet område der hundeeiere kan slippe hundene sine løs hele året
Stållamme/installasjon	Ikke stedsspesifikt, men det var et innspill som gikk på å sette opp en stor fotoramme i stål som rammer inn en fin utsikt eller et spesielt inntrykk. Dette i forbindelse med et turmål som et slags trekkplaster
Frisbeegolf	Sette ut kurver for frisbeegolf
Staulen	Vedlikeholde den kommunale stien og sette ut hvilebenker
Storvatnet (turløype og rasteplass)	Dette er en turløype som det har vært jobbet med i mange år. Dessverre blir det vanskelig å regulere en tursti i dette området på grunn av hensyn til beitedyr som må ha tilgang på vannet. Det har tidligere vært en godt brukt rasteplass i tilknytning til Storvatnet, og denne har nå stort behov for renovering og vedlikehold. Området er blant annet brukt av Herøy barnehage.
Parkering/adkomst til friluftsområdene Vikvatnet/"Solheimisen	Dette ble tatt med videre fra den forrige planen